

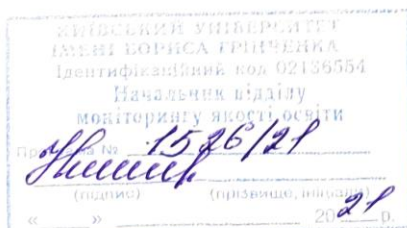
Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 01 / 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦИВІЛЬНЕ ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

Київ – 2021

Розробники:

Орел Лілія Василівна, д.ю.н., професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Байталюк Ольга Михайлівна, старший викладач кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Орел Лілія Василівна, д.ю.н., професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Байталюк Ольга Михайлівна, старший викладач кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права _____ (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право 2021 р.

Гарант освітньої програми _____ (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено 2021 р.

Заступник декана _____ (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №_____
на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №_____
на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №_____
на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №_____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Цивільне та сімейне право		
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	13 / 390	
<i>Курс</i>	2	2
<i>Семестр</i>	3,4	3,4
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	2	
<i>Обсяг кредитів</i>	13	13
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	390	390
<i>Аудиторні</i>	182	52
<i>Модульний контроль</i>	26	-
<i>Семестровий контроль</i>	30	-
<i>Самостійна робота</i>	152	338
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік/Екзамен	Залік/Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Цивільне та сімейне право» є набуття студентами не лише відповідного рівня юридичного мислення, але й формування їх професійної ментальності та належної правової культури, закладення стійких психологічних стереотипів щодо безумовного дотримання вимог законодавства, захисту законних прав та інтересів учасників цивільних правовідносин, а також оволодіння студентами сукупністю знань в обсязі правового регулювання цивільних відносин та формування юридичного мислення на основі здобутих правових знань, підготовка кваліфікованих фахівців.

Завдання: Беручи до уваги значимість цивільного та сімейного права, а також зважаючи на предмет і методи правового регулювання майнових та особистих немайнових правовідносин, завданням вивчення цивільного та сімейного права (на основі всіх доступних форм і засобів навчання) є: забезпечити повноцінне оволодіння студентами основних теоретичних положень з усіх правових інститутів цивільного та сімейного права та нормативно-правовою базою; сформувати розуміння і вміння орієнтуватися у законодавчій базі; навчити студентів професійно грамотно і адекватно застосовувати чинне законодавство, що регулює розглядувану систему суспільних відносин; сформувати у них необхідні організаційні та вольові навички щодо впливу засобами правового характеру на регулювання зазначених відносин, підготовка висококваліфікованих спеціалістів, здатних застосовувати норми цивільного та сімейного права до конкретних правових ситуацій, детальне ознайомлення студентів з основними дефініціями дисципліни, Цивільним кодексом України, Сімейним кодексом України та іншим діючим цивільним законодавством.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.

ЗК-3. Уміння планувати і організовувати свою професійну діяльність.

ЗК-4. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.

ЗК-8. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.

ЗК-11. Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

ЗК-13. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК) –

ФК-3. Знання стандартів правничої професії.

ФК-8. Знання засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

ФК-9. Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ФК-10. Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.

ФК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК-12. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.

ФК-13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.

ФК-14. Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.

ФК-15. Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ФК-16. Навички консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

ФК-17. Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

ФК-18. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Робота в Центрі практичної юриспруденції

Під час занять в Центрі з дисципліни «Цивільне та сімейне право» кожен студент має бути готовим викласти свої міркування з обговорюваних питань і аргументовано відстоювати свою позицію, яка містить аналіз вимог чинного законодавства, науково-методичної літератури, розумну критику, вміння поєднувати теоретичний матеріал з практичною діяльністю працівників юридичної сфери.

Обговорення питань теми може відбуватися у різних формах: співбесіди, загальної дискусії, вирішення практичних професійних ситуацій.

Метою занять в Центрі є засвоєння студентами теоретичних знань у сфері правового регулювання цивільних відносин та набуття практичних навичок для вирішення конкретних юридичних ситуацій. Під час їх проведення студенти повинні:

- самостійно аналізувати цивільно-правові явища;
- надавати консультації з цивільно-правових питань;
- укладати договори;
- розв'язувати практичні завдання, що виникають при застосуванні норм права до конкретних практичних ситуацій та складати відповідні документи.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

СГ-1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці задалегідь невідомих умов та обставин

СГ-2. Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

СГ-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

СГ-5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю

СГ-6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

ДН-1. Узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами

ДН-2. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми

К-1. Вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію

К-2. Викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити зміст основних питань

ПС-1. Належно використовувати цифрову і статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності

ПС-2. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПС-3. Користуватися комп'ютерними програмами у межах стандартного програмного забезпечення з використанням електронних таблиць, графіків та інших можливостей

ПС-4. Працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

ПР-1. Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи

ПР-3. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права

І Змістовий модуль «Цивільне право»

3. Опис змістового модуля

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Змістовий модуль «Цивільне право»				
<i>Курс</i>	2		2	
<i>Семестр</i>	3	4	3	4
<i>Обсяг кредитів</i>	6	4	6	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	180	120	180	120
<i>Аудиторні</i>	84	56	24	16
<i>Модульний контроль</i>	12	8		
<i>Семестровий контроль</i>	-	25		
<i>Самостійна робота</i>	84	31	156	104
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік	Екзамен	Залік	Екзамен

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
3 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Поняття цивільного права, законодавства та правовідносин.	12	2	2	2		6
Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	12	2	2	2		6
Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	12	2	2	2		6
Тема 4. Об'єкти цивільних правовідносин.	12	2	2	2		6
Тема 5. Правочини.	12	2	2	2		6
Тема 6. Представництво.	12	2	2	2		6
Тема 7. Строки і терміни.	12	2	2	2		6
Тема 8. Здійснення і захист цивільних прав.	12	2	2	2		6
Тема 9. Поняття та види особистих немайнових прав.	12	2	2	2		6
Тема 10. Права, що забезпечують природне існування людини.	12	2	2	2		6
Тема 11. Права, які забезпечують соціальне існування особи.	12	2	2	2		6
Тема 12. Поняття та види права власності.	12	2	2	2		6
Тема 13. Здійснення та захист права власності.	12	2	2	2		6

Тема 14. Речові права на чуже майно.	12	2	2	2		6
Модульний контроль	12					
Усього за 3 семестр	180	28	28	28	-	84
4 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 2.						
Тема 15. Поняття та види права інтелектуальної власності.	13	2	2	2		7
Тема 16. Поняття та види спадкування.	9	2	2	2		3
Тема 17. Поняття та види зобов'язань.	9	2	2	2		3
Тема 18. Поняття та види договору.	9	2	2	2		3
Тема 19. Договори з передачі майна у власність.	9	2	2	2		3
Тема 20. Договори про передачу майна у користування.	9	2	2	2		3
Тема 21. Договори про надання послуг.	9	2	2	2		3
Тема 22. Договори про виконання робіт.	9	2	2	2		3
Тема 23. Вішкодування шкоди в цивільному праві.	11	2	4	2		3
Модульний контроль	8					
Семестровий контроль	25					
Усього за 4 семестр	120	18	20	18		31

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				Самостійна
		Аудиторна				
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	
3 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Поняття цивільного права, законодавства та правовідносин.	13	1	1			11
Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	13	1		1		11
Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	13	1		1		11
Тема 4. Об'єкти цивільних правовідносин.	13	1		1		11
Тема 5. Правочини.	13	1	1			11
Тема 6. Представництво.	13	1		1		11
Тема 7. Строки і терміни.	12			1		11
Тема 8. Здійснення і захист цивільних прав.	13	1		1		11
Тема 9. Поняття та види особистих немайнових прав.	13	1	1			11
Тема 10. Права, що забезпечують природне існування людини.	12			1		11
Тема 11. Права, які забезпечують соціальне існування особи.	12			1		11
Тема 12. Поняття та види права власності.	13	1	1			11

Тема 13. Здійснення та захист права власності.	12			1		11
Тема 14. Речові права на чуже майно.	15	1		1		13
Усього за 3 семестр	180	10	4	10		156
4 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 2.						
Тема 15. Поняття та види права інтелектуальної власності.	14	1	2			11
Тема 16. Поняття та види спадкування.	13	1		1		11
Тема 17. Поняття та види зобов'язань.	13	1	1			11
Тема 18. Поняття та види договору.	13	1	1			11
Тема 19. Договори з передачі майна у власність.	13	1		1		11
Тема 20. Договори про передачу майна у користування.	12			1		11
Тема 21. Договори про надання послуг.	12			1		11
Тема 22. Договори про виконання робіт.	12			1		11
Тема 23. Вішкодування шкоди в цивільному праві.	18	1		1		16
Усього за 4 семестр	120	6	4	6		104

5. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

3 семестр

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття цивільного права, законодавства та правовідносин.

Предмет цивільно-правового регулювання. Метод регулювання цивільних правовідносин. Учасники цивільних правовідносин. Співвідношення понять «учасник», «особа», «суб'єкт». Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Визначення цивільного права. Ознаки цивільного права. Роль та місце цивільного права в системі права України. Співвідношення публічного та приватного права. Цивільне право, як приватне право. Система цивільного права як галузі права. Правові інститути цивільного права. Співвідношення цивільного права з іншими суміжними галузями.

Джерела цивільного права. Поняття цивільного законодавства. Поняття актів цивільного законодавства України. Система актів цивільного законодавства України. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Конституція України (статті 13, 14, 41, 21, 23, 24, 27, 28, 29, 31, 32, 47). Цивільний кодекс України. Закони. Інші кодифікаційні акти цивільного законодавства. Міжнародні договори як джерела цивільного права. Спеціальні цивільні закони. Підзаконні нормативні акти: укази і розпорядження Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти міністерств і інших органів виконавчої влади. Роль звичаїв ділового обороту в регулюванні цивільних правовідносин. Практика судів. Рішення та висновки Конституційного Суду України, постанови Верховного Суду. Кодифікація та інші форми систематизації цивільного законодавства України. Дія цивільного законодавства у часі. Дія цивільного законодавства у просторі та за колу осіб. Застосування цивільного законодавства. Тлумачення цивільно-правових норм. Застосування цивільного законодавства за аналогією.

Поняття цивільних правовідносин. Елементи та структурні особливості цивільних правовідносин. Зміст цивільних правовідносин. Поняття, зміст та види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, зміст та види суб'єктивних обов'язків. Учасники (суб'єкти) цивільних правовідносин. Об'єкти цивільних правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин. Підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Співвідношення понять «людина», «особа», «суб'єкт права». Поняття цивільної правосуб'єктності. Поняття та обсяг цивільної правоздатності. Виникнення, припинення та зміст правоздатності. Рівність та невід'ємність правоздатності. Співвідношення правоздатності та суб'єктивного права. Правоздатність іноземних громадян та осіб без громадянства. Поняття та обсяг цивільної дієздатності. Визнання громадянина недієздатним. Правове положення фізичної особи-підприємця.

Ім'я та місце проживання фізичної особи. Підстави та порядок визнання особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою. Поняття та основні завдання опіки і піклування. Акти цивільного стану. Правовий статус органів опіки та піклування. Категорії фізичних осіб, над якими встановлюється опіка та піклування. Порядок призначення опікуна або піклувальника. Права та обов'язки опікуна і піклувальника. Припинення опіки і піклування.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Виникнення поняття «юридична особа». Поняття та ознаки юридичної особи. Розвиток вчення про юридичні особи в науці цивільного права. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичної особи. Види юридичних осіб. Підприємницькі та непідприємницькі товариства. Поняття та види господарських товариств. Правовий статус філій та представництв юридичної особи. Порядок і способи утворення юридичних осіб. Установчі документи юридичної особи. Державна реєстрація юридичної особи та її правове значення. Припинення діяльності юридичної особи. Порядок ліквідації юридичної особи. Органи юридичних осіб. Ліквідація юридичної особи. Реорганізація юридичної особи.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 4. Об'єкти цивільних правовідносин.

Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин. Обороздатність об'єктів цивільних правовідносин. Поняття та види речей. Поняття майна. Тварини як об'єкти. Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття та особливості цивільно-правового режиму валютних цінностей. Поняття та основні види цінних паперів. Єдиний майновий комплекс підприємства як об'єкт правовідносин. Послуги та інші дії як об'єкти цивільних правовідносин. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин. Особисті немайнові блага фізичної особи. Немайнові блага юридичної особи.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 5. Правочини.

Поняття і види правочинів. Односторонні, двосторонні та багатосторонні правочини. Оплатні і безоплатні правочини. Реальні і консенсуальні правочини. Умовні правочини. Тлумачення змісту правочину.

Умови дійсності правочинів. Сторони у правочині. Зміст правочину. Форма правочину. Недійсність правочину та її види. Нікчемні та оспорювані правочини. Недійсність частини правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Визнання правочину недійсним та неукладеним. Момент недійсності правочину.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 6. Представництво.

Поняття представництва. Сфера застосування представництва. Види представництва. Сторони правовідносин з представництва. Повноваження представника. Наслідки укладення угоди особою, не уповноваженою на це, або з перевищенням повноважень. Довіреність. Форма та строк дії довіреності. Передоручення. Припинення довіреності. Наслідки припинення довіреності.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 7. Строки і терміни.

Поняття строків і термінів в цивільному праві. Види строків і термінів. Строки здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Порядок обчислення та початок перебігу строків. Поняття та значення строку позовної давності. Види строків позовної давності. Застосування позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Порядок обчислення строку позовної давності. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, перерва і поновлення строків позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності. Умови захисту порушеного права після закінчення строків позовної давності.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 8. Здійснення і захист цивільних прав.

Поняття здійснення цивільних прав. Основні принципи здійснення цивільних прав. Основні способи здійснення цивільних прав в момент виникнення та припинення цивільного права. Відмова від здійснення (нездійснення) особами своїх цивільних прав. Відчуження цивільних прав. Злиття цивільних прав кількох осіб в права однієї особи. Позбавлення цивільних прав. Трансформація одних цивільних прав в інші цивільні права особи. Межі здійснення цивільних прав та їх правова характеристика. Зловживання цивільним правом, його основні види та правові наслідки. Виконання цивільних обов'язків. Забезпечення виконання цивільних обов'язків.

Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Виникнення та здійснення права на захист. Способи захисту цивільних прав. Поняття та зміст самозахисту цивільних прав. Необхідна оборона та крайня необхідність як засоби самозахисту цивільних прав. Момент виникнення та припинення права та захист цивільних прав.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 9. Поняття та види особистих немайнових прав.

Поняття та види особистих немайнових прав. Джерела правового регулювання особистих немайнових прав фізичної особи. Зміст та ознаки особистих немайнових відносин. Здійснення особистих немайнових прав. Особливості суб'єктного складу. Загальні та спеціальні суб'єкти особистих немайнових відносин. Захист особистих немайнових прав та поновлення порушеного особистого немайнового права. Спростування недостовірної інформації та заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права. Відшкодування моральної шкоди.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 10. Права, які забезпечують природне існування фізичної особи.

Поняття та види особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування. Право на життя та здоров'я. Право на донорство. Право на свободу та особисту недоторканність. Право на безпечне довкілля. Право на сім'ю, опіку та піклування.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 11. Права, які забезпечують соціальне існування особи.

Поняття та види особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття особи. Право на ім'я. Право на гідність, честь і ділову репутацію. Право на індивідуальність. Право на особисте життя. Право на інформацію. Право на свободу творчості та вибір роду занять. Право на місце проживання та недоторканність життя. Право на свободу об'єднань та мирні зібрання.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 12. Поняття та види права власності.

Поняття власності та права власності. Зміст права власності. Поняття права власності в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Форми і види права власності за законодавством України. Підстави виникнення прав власності та їх класифікація. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором. Ризик випадкової загибелі або псування речі. Юридичні гарантії здійснення права власності. Припинення права власності.

Право власності Українського народу. Поняття права приватної власності. Ознаки права приватної власності. Особливості підстав виникнення і припинення права приватної власності фізичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності фізичних осіб. Поняття та ознаки права власності юридичних осіб. Право власності окремих видів юридичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права державної власності. Управління державним майном. Здійснення права державної власності. Правовий режим майна державного підприємства. Правовий режим майна казенного підприємства. Правовий режим майна державної установи. Зміст права повного господарського відання та оперативного управління. Поняття права комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Зміст та здійснення права комунальної власності. Поняття права спільної власності та її види.

Поняття спільної часткової власності. Права та обов'язки учасників спільної часткової власності. Право переважної купівлі частки в спільній власності. Право спільної сумісної власності. Право спільної власності подружжя. Законний правовий режим майна подружжя. Правовий режим майна подружжя за шлюбним контрактом. Право власності осіб, які ведуть селянське (фермерське) господарство. Захист права власності.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 13. Здійснення та захист права власності.

Поняття цивільно-правового захисту права власності. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння. Право власника на витребування майна від добросовісного набувача. Правила проведення розрахунків при витребуванні майна із чужого незаконного володіння. Основні речово-правові засоби захисту права власності. Віндикаційний позов. Негаторний позов. Допоміжні речово-правові засоби захисту права власності. Позов про визнання права власності. Позов про виключення майна з опису (звільнення майна з-під арешту). Позов про захист прав співвласника у разі виділу, поділу та продажу спільного майна. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності. Основні зобов'язально-правові засоби захисту права власності в договірних відносинах. Відшкодування збитків, заподіяних невиконанням або неналежним виконанням боржником договору. Вимога кредитора щодо виконання боржником зобов'язання в натурі. Вимога кредитора щодо сплати неустойки і виконання зобов'язання. Відмова кредитора від договору. Допоміжні зобов'язально-правові засоби захисту права власності в договірних відносинах. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності в недоговірних відносинах. Інші засоби захисту права власності.

Рекомендовані джерела: [1-2]

Тема 14. Речові права на чуже майно.

Поняття речових прав на чуже майно. Види речових прав на чуже майно та їх характеристика. Підстави виникнення речових прав на чуже майно. Об'єкти речових прав, їх види. Суб'єкти речових прав та їх види. Підстави та порядок припинення речових прав на чуже майно. Захист речових прав на чуже майно.

Рекомендовані джерела: [1-2]

4 семестр

Змістовий модуль 2.

Тема 15. Поняття та види права інтелектуальної власності.

Поняття власності та права власності. Зміст права власності. Поняття права власності в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Форми і види права власності за законодавством України. Підстави виникнення прав власності та їх класифікація. Момент виникнення права

власності у набувача майна за договором. Ризик випадкової загибелі або псування речі. Юридичні гарантії здійснення права власності. Припинення права власності.

Право власності Українського народу. Поняття права приватної власності. Ознаки права приватної власності. Особливості підстав виникнення і припинення права приватної власності фізичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності фізичних осіб. Поняття та ознаки права власності юридичних осіб. Право власності окремих видів юридичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права державної власності. Управління державним майном. Здійснення права державної власності. Правовий режим майна державного підприємства. Правовий режим майна казенного підприємства. Правовий режим майна державної установи. Зміст права повного господарського відання та оперативного управління. Поняття права комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Зміст та здійснення права комунальної власності. Поняття права спільної власності та її види.

Поняття спільної часткової власності. Права та обов'язки учасників спільної часткової власності. Право переважної купівлі частки в спільній власності. Право спільної сумісної власності. Право спільної власності подружжя. Законний правовий режим майна подружжя. Правовий режим майна подружжя за шлюбним контрактом. Право власності осіб, які ведуть селянське (фермерське) господарство. Захист права власності.

Рекомендовані джерела: [1-6]

Тема 16. Поняття та види спадкування.

Поняття спадкування та спадкового права. Види спадкування. Час та місце відкриття спадщини. Спадкоємці і спадкодавці. Підстави та порядок усунення від права на спадкування. Склад спадщини. Права та обов'язки, які не входять до складу спадщини. Права та обов'язки, які переходять за спадкуванням.

Поняття заповіту та права на заповіт. Права заповідача при укладенні заповіту. Заповідальний відказ. Покладення заповідачем на спадкоємців обов'язку вчинити дії майнового характеру. Підпризначення спадкоємця. Встановлення заповідачем сервітуту. Право на обов'язкову частку у спадщині. Загальні вимоги до форми заповіту. Посвідчення заповіту при свідках. Заповіт з умовою. Заповіт подружжя. Секретний заповіт. Спадковий договір. Недійсність заповіту. Порядок призначення виконавця заповіту. Повноваження виконавця заповіту. Контроль за виконанням заповіту.

Поняття та сутність черга ості спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Розмір частки у спадщині спадкоємця за законом. Перша черга спадкоємців за законом. Друга черга спадкоємців за законом. Третя черга спадкоємців за законом. Четверта черга спадкоємців за законом. П'ята черга спадкоємців за законом. Спадкування за правом представлення.

Рекомендовані джерела: [1-7]

Тема 17. Поняття та види зобов'язань.

Поняття зобов'язання та зобов'язального права. Види цивільно-правових зобов'язань. Загальна характеристика договірних та недоговірних зобов'язань. Підстави: виникнення, зміни та припинення зобов'язання. Сторони у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні. Поняття та значення заміни осіб у зобов'язанні. Підстави заміни кредитора у зобов'язанні. Порядок заміни кредитора у зобов'язанні. Обсяг прав кредитора, що переходять до іншої особи. Зобов'язання, за якими заміна кредитора не допускається. Докази прав нового кредитора у зобов'язанні. Заперечення боржника проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні. Поняття заміни боржника у зобов'язанні. Зміст, форма та сторони договору про заміну боржника у зобов'язанні. Правові наслідки заміни боржника у зобов'язанні, забезпеченому порукою або заставою.

Рекомендовані джерела: [1-6]

Тема 18. Поняття та види договору.

Визначення поняття договору. Види цивільно-правових поговорів. Зміст договору. Суттєві умови договору. Тиллові умови договору. Строк та ціна договору. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Тлумачення договору.

Рекомендовані джерела: [1-5]

Тема 19. Договори з передачі майна у власність.

Поняття та предмет договору купівлі-продажу. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу. Обов'язки продавця та покупця за договором купівлі-продажу. Ризик випадкового знищення або пошкодження товару. Кількість, асортимент, якість товару. Недоліки товару, за які несе відповідальність продавець. Комплектність, тара та упаковка товару. Ціна та порядок оплати товару. Оплата товарів, проданих у кредит. Оплата товару з розстроченням платежу. Страхування товару. Договір роздрібної купівлі-продажу. Продаж товарів за зразками. Продаж товарів з використанням автоматів. Договір з умовою доставки товару покупцеві. Особливості укладання та виконання окремих видів договорів купівлі-продажу.

Поняття та види договору міни (бартеру). Сторони та форма договору. Ціна договору та порядок проведення розрахунків між сторонами. Обмеження та заборони щодо застосування бартерних операцій в сучасних умовах. Обов'язки сторін за договором. Застосування правил договору купівлі-продажу до договору міни (бартеру). Особливості окремих видів договору міни (бартеру). Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Поняття та значення договору поставки. Сторони за договором поставки. Строк дії договору поставки. Порядок поставки та доставки товарів. Асортимент товарів за договором поставки. Вибірка товарів. Тара та упаковка. Розрахунки за товари, що поставляються. Одностороння відмова від виконання договору поставки. Відповідальність сторін за порушення договору поставки.

Поняття договору на постачання сільськогосподарської продукції. Відмінність договору постачання сільгосппродукції від договору поставки та договору купівлі-продажу. Законодавство про договори на постачання сільгосппродукції. Закупівля сільгосппродукції для державних потреб. Сторони договору. Порядок укладання договору та його зміст. Предмет договору. Строки поставки продукції. Ціна договору. Місце постачання-приймання продукції за договором. Права та обов'язки сторін. Виконання та припинення договору. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Поняття та значення договору на постачання енергоресурсів. Сторони та зміст договору. Порядок укладання договору. Ціна договору та порядок розрахунків. Строки та терміни договору. Обов'язки постачальника та споживача за договором. Зміна та дострокове розірвання договору. Пролонгація та підстави припинення договору. Відповідальність сторін за порушення режиму постачання та споживання енергоресурсів.

Договір дарування. Поняття та види договору дарування. Предмет договору дарування. Сторони та форма договору дарування. Договір дарування з обов'язком передати дарунок в майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої особи. Пожертва. Відмова від договору дарування. Скасування договору дарування. Відповідальність сторін за договором дарування.

Рекомендовані джерела: [1-5]

Тема 20. Договори про передачу майна у користування.

Поняття та види договору майнового найму. Сторони, форма, строк чинності договору майнового найму. Порядок передачі майна наймачеві. Права третіх осіб на майно, яке передається за договором. правонаступництво при зміні власника на майно, яке передано за договором. Страхування предмета договору. Ризик випадкового знищення предмету договору. Поняття, сторони, форма та строк договору піднайму. Правові наслідки покращення чи погіршення майна за договором майнового найму. Здійснення поточного та капітального ремонту майна за договором. Розірвання договору майнового найму на вимогу наймодавця та на вимогу наймача. Підстави та порядок припинення договору. Відповідальність сторін за договором майнового найму.

Поняття та види договору оренди нерухомого майна. Форма та сторони договору. Порядок державні реєстрації договору найму нерухомого майна. Плата та форми розрахунків за договором. Суттєві умови договору найму нерухомого майна. Поняття, форма, сторони та зміст договору піднайму нерухомого майна. Розірвання договору за ініціативою одна із сторін. Відповідальність сторін за договором найму нерухомого майна.

Поняття та види договору найму житла. Сторони та форма договору найму житла. Предмет та строк договору найму житла. Правові наслідки зміни власника на житло, яке передано за договором найму. Обов'язки наймодавця та наймача за договором. Тимчасові мешканці. Порядок здійснення поточного та капітального ремонту житла за договором. Плата та форми розрахунків за договором. Поняття, форма, сторони та зміст договору піднайму житла. Заміна наймача у договорі найму житла. Розірвання договору на вимогу однієї із сторін. Відповідальність сторін за договором. Підстави припинення договору найму житла.

Поняття та види договору лізингу. Сторони за договором лізингу. Об'єкт лізингу. Форма договору лізингу. Істотні умови договору. Зворотний та прямий лізинг. Фінансовий, оперативний лізинг. Порядок передачі майна лізингоодержувачеві за договором. Право власності на об'єкт лізингу. Реєстрація договору лізингу. Лізингові платежі та порядок їх сплати. Розірвання договору за ініціативою однієї із сторін. Припинення договору лізингу. Відповідальність сторін за порушення умов договору лізингу.

Договір найму будівлі або капітальної споруди. Договір оренди транспортного засобу.

Рекомендовані джерела: [1-5]

Тема 21. Договори про надання послуг.

Поняття договору перевезення, його основні види. Договір перевезення пасажирів та багажу. Договір перевезення вантажу. Сторони та форма договору перевезення. Перевезення транспортом загального користування. Перевезення у прямому змішаному сполученні. Провізна плати Страхування пасажирів, багажу та вантажів. Загальні засади відповідальності сторін за договором. Пред'явлення претензій і вчинення позовів за договірними перевезеннями. Відповідальність перевізника за заподіяння смерті або ушкодження пасажира.

Поняття договору зберігання та його види. Відмінність договору зберігання від договору охорони. Сторони, форма та строк договору зберігання. Плата за зберігання. Користування річчю, переданою на зберігання. Зміна умов зберігання. Припинення зобов'язання зберігання на вимогу поклажодавця. Зберігання за законом. Відповідальність сторін за договором зберігання. Договір зберігання на товарному складі. Зберігання замісних речей з правом розпорядження ними. Складські документи. Подвійне складське свідоцтво. Просте складське свідоцтво. Зберігання речей у ломбарді. Зберігання цінностей у банку. Зберігання: рече в у камерах схову транспортних організацій. Зберігання речей у гардеробах. Зберігання речей у готелях. Зберігання речей, які є предметом спору (секвестр).

Соціально-економічна сутність страхування та його правове регулювання. Предмет договору страхування. Форма договору страхування. Істотні умови договору страхування. Основні страхові поняття. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Обов'язки страховика і страхувальника. Умови та порядок здійснення страхової виплати. Відмова від здійснення страхової виплати. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

Поняття та види договору доручення. Строк договору доручення. Форма та сторони договору доручення. Предмет договору. Право повіреного на плату. Виконання доручення. Обов'язки та права сторін за договором доручення. Порядок та правові наслідки передоручення. Обов'язки спадкоємців сторін за договором доручення. Припинення договору доручення. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Правове регулювання комісійних правовідносин. Поняття та види договору комісії. Форма договору комісії. Сторони та зміст договору комісії. Право власності комітента. Комісійна плата. Відступ від вказівок комітента. Договір субкомісії, його форма, зміст та сторони. Порука комісіонера за виконання угоди третьою особою (делькредере). Звіт комісіонера. Припинення договору комісії. Відповідальність сторін за договором комісії.

Договір позики. Система нормативно-правових актів України у галузі кредитування. Поняття договору кредиту та його основні види. Комерційний кредит. Товарний кредит. Міжбанківський кредит. Кредитна операція, кредитна лінія, кредитний ризик, кредитоспроможність та платоспроможність. Сторони та форма договору кредиту Відмова від надання або одержання кредиту. Зміст договору кредиту. Порядок укладення договору. Підстави припинення та пролонгації договору. Відповідальність сторін за порушення умов договору кредиту.

Договір факторингу.

Рекомендовані джерела: [1-5]

Тема 22. Договори про виконання робіт.

Поняття договору підряду та його основні види. Сторони договору: підрядник, генеральний підрядник, субпідрядник, замовник. Форма договору підряду. Порядок виконання підрядних робіт з матеріалу підрядника та його засобами. Виконання підрядних робіт з матеріалу замовника. Ризик випадкового знищення майна, яке надано для виконання підрядних робіт за договором. Визначення кошторису за договором. Строки виконання підрядних робіт. Права підрядника та права замовника за договором. Обов'язки підрядника та обов'язки замовника. Порядок оплати виконаних робіт за договором підряду. Розрахунки між сторонами у разі знищення предмета договору підряду або неможливості закінчення роботи. Гарантія якості виконаних підрядних робіт. Позовна давність за позовами про неналежну якість роботи за договором підряду. Відповідальність сторін за порушення умов договору. Підстави та порядок припинення договору підряду.

Поняття договору будівельного підряду та його види. Сторони та форма договору будівельного підряду. Право власності на об'єкт будівництва. Розробка та затвердження проектно-кошторисної документації. Забезпечення будівництва та оплата підрядних робіт. Ризик випадкового знищення або пошкодження об'єкта будівництва. Порядок передання та прийняття виконаних будівельних робіт. Гарантії якості за договором підряду. Усунення недоліків за рахунок замовника та за рахунок підрядника. Відповідальність сторін за договором будівельного підряду.

Роль та значення договорів на виконання проектних та пошукових робіт. Поняття та основні види договорів. Сторони та форма договору. Виконання робіт за договором. Порядок оплати виконаних робіт за договором. Здача та прийняття виконаних робіт. Права сторін за договором на результати виконаних робіт. Відповідальність сторін за порушення умов договору підряду на виконання проектних та пошукових робіт.

Рекомендовані джерела: [1-5]

Тема 23. Відшкодування шкоди в цивільному праві.

Поняття зобов'язання внаслідок заподіяння шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин, які виникають внаслідок завдання шкоди. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відповідальність за шкоду, завдану спільно кількома особами. Право регресу до винної особи. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Урахування вини потерпілих і майнового становища фізичної особи, яка завдала шкоду. Відшкодування шкоди скобою, яка застрахувала свою відповідальність.

Поняття відповідальності юридичної або фізичної особи за шкоду, завдану їхнім працівником. Підстави та умови відповідальності юридичної або фізичної особи за шкоду, завдану її працівником. Суб'єкти зобов'язання із відшкодування шкоди. Суб'єкти права на відшкодування шкоди Об'єкти відшкодування шкоди. Порядок відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником.

Відшкодування шкоди, завданої державним органом влади або органом місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями правоохоронних органів. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою або неповнолітньою особою. Відшкодування

шкоди, завданої недієдатною, обмежено дієдатною особою або особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування ядерної шкоди. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Рекомендовані джерела: [1-8]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів зі Змістового модуля «Цивільне право»

для денної форми навчання
3 СЕМЕСТР

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	14	14
2	Відвідування семінарських занять	1	14	14
3	Відвідування практичних занять	1	14	14
4	Робота на практичному занятті	10	140	140
5	Робота на семінарському занятті	10	140	140
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	12	300
	Разом	-	-	627
	Максимальна кількість балів:		627	
	Розрахунок коефіцієнта:		0,159	
	Підсумковий бал		100	

4 СЕМЕСТР

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	9	9
2	Відвідування семінарських занять	1	10	10
3	Відвідування практичних занять	1	9	9
4	Робота на практичному занятті	10	90	90
5	Робота на семінарському занятті	10	100	100
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	8	200
	Разом	-		423
	Максимальна кількість балів:		423	
	Розрахунок коефіцієнта:		0,236	
	Підсумковий бал		100	

для заочної форми навчання 3 СЕМЕСТР

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	5	5
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	5	5
4	Робота на практичному занятті	10	5	50
5	Робота на семінарському занятті	10	2	20
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
	Разом	-	-	87
	Максимальна кількість балів:		87	
	Розрахунок коефіцієнта:		1,149	
	Підсумковий бал		100	

4 СЕМЕСТР

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	3	3
4	Робота на практичному занятті	10	3	30
5	Робота на семінарському занятті	10	2	20
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
	Разом	-		63
	Максимальна кількість балів:		63	
	Розрахунок коефіцієнта:		1,587	
	Підсумковий бал		100	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Завдання, що виносяться на самостійне опрацювання (3 семестр)

1. Дослідіть генезис цивільного права.
2. Дослідіть які міжнародні договори обов'язкові для виконання на території України.
3. Складіть класифікацію цивільних правовідносин за різними критеріями. Наведіть приклади цивільних правовідносин.
4. Дослідіть значення, підстави і порядок відшкодування моральної шкоди.
5. Дослідіть відмінність строків та термінів в цивільних правовідносинах.

Завдання, що виносяться на самостійне опрацювання (4 семестр)

1. Дослідіть види прав інтелектуальної власності.
2. Складіть таблицю особливостей договорів за Цивільним кодексом України.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене

	застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Цивільне та сімейне право: Цивільне право» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів у формі екзамену з дисципліни «Цивільне та сімейне право» здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістових модулів: «Цивільне право», «Сімейне право».

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю зі Змістового модуля «Цивільне право»

Змістовий модуль 1.

1. Принципи цивільного права.
2. Предмет цивільного права.
3. Метод цивільно-правового регулювання
4. Цивільне законодавство України: поняття та структура.
5. Цивільні правовідносини: поняття, види, елементи.
6. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків.
7. Право на захист у цивільному праві.
8. Способи захисту цивільних прав
9. Цивільна правоздатність фізичної особи
10. Місце проживання фізичної особи
11. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою
12. Оголошення фізичної особи померлою
13. Цивільна дієздатність малолітніх осіб.
14. Цивільна дієздатність неповнолітніх осіб .
15. Повна цивільна дієздатність фізичних осіб.
16. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи
17. Визнання фізичної особи недієздатною
18. Поняття, ознаки юридичної особи
19. Види юридичних осіб
20. Організаційно-правові форми юридичних осіб.
21. Порядок створення юридичних осіб. Державна реєстрація.
22. Способи індивідуалізації юридичних осіб (найменування, місцезнаходження)
23. Поняття та види правочинів.
24. Умови дійсності правочинів.
25. Форма правочинів.
26. Недійсні правочини та їх види.
27. Правові наслідки визнання правочину недійсним.
28. Правові наслідки недодержання вимог закону про форму правочину
29. Правові наслідки вчинення правочину неповнолітніми особами за межами їх дієздатності.
30. Правові наслідки вчинення правочину фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена.
31. Правові наслідки вчинення правочину недієздатною фізичною особою.
32. Правові наслідки вчинення правочину, який порушує публічний порядок.
33. Поняття та види представництва.
34. Довіреність. Форма, строк, види довіреності.
35. Припинення представництва за довіреністю.

36. Строки та терміни в цивільному праві: поняття та види
37. Позовна давність. Загальна та спеціальна позовна давність. Початок перебігу позовної давності.
38. Поняття, ознаки та види особистих немайнових прав фізичної особи.
39. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.
40. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.
41. Поняття та зміст права власності.
42. Здійснення права власності.
43. Право приватної власності.
44. Право державної власності.
45. Право комунальної власності.
46. Набуття права власності за договором.
47. Набуття права власності на новостворене майно.
48. Припинення права власності.
49. Право спільної часткової власності.
50. Способи захисту права власності.

Змістовий модуль 2.

1. Поняття, види та зміст договору купівлі-продажу.
2. Відповідальність продавця за продаж товару неналежної якості.
3. Купівля-продаж нерухомого майна: загальна характеристика.
4. Договір поставки: загальна характеристика.
5. Договір контрактації сільськогосподарської продукції: загальна характеристика.
6. Договори постачання енергоресурсів: загальна характеристика.
7. Договір міни: загальна характеристика.
8. Поняття, види та форма договору дарування.
9. Договір пожертви. Загальна характеристика і відмінність від договору дарування.
10. Підстави і порядок відмови та скасування договору дарування.
11. Договір ренти: загальна характеристика, види.
12. Відмінність договору ренти від суміжних договорів.
13. Договір довічного утримання (догляду): загальна характеристика.
14. Договір майнового найму (оренди): загальна характеристика.
15. Договір найму нерухомого майна: його особливості.
16. Договір найму транспортного засобу: його особливості.
17. Поняття, торони, суттєві умови договору лізингу.
18. Поняття, форма та зміст договору позички.
19. Поняття, види, сторони та зміст договору підряду.
20. Поняття, сторони та зміст договору будівельного підряду.
21. Поняття, види, форма та зміст договору про надання послуг.
22. Поняття, сторони та зміст договору перевезення пасажирів або вантажу.
23. Поняття, види, сторони, форма та зміст договору зберігання.
24. Спеціальні види зберігання.
25. Поняття, види, сторони та зміст договору страхування.
26. Договір доручення: загальна характеристика.
27. Порядок та правові наслідки передоручення.
28. Договір комісії: загальна характеристика. Відмінність від суміжних договорів.
29. Договір управління майном: загальна характеристика.
30. Договір позики: загальна характеристика.
31. Кредитний договір: загальна характеристика та особливості щодо процентів у договорі.
32. Договір банківського вкладу: загальна характеристика та види.
33. Договір банківського рахунку: загальна характеристика, черговість списання коштів з рахунку та підстави розірвання договору .

34. Договір факторингу: загальна характеристика та відмінність від цесії.
35. Договори про розпоряджання правами інтелектуальної власності: загальна характеристика, види.
36. Договір комерційної концесії: загальна характеристика.
37. Договори про спільну діяльність: загальна характеристика, види.
38. Поняття, підстави та види недоговірних зобов'язань.
39. Склад недоговірних зобов'язальних правовідносин.
40. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.
41. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу.
42. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.
43. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної та юридичної особи.
44. Створення загрози життю, здоров'ю та майну фізичної особи.
45. Підстави та умови відповідальності за завдану шкоду.
46. Відшкодування шкоди, завданої особою внаслідок самозахисту.
47. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності.
48. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником.
49. Відшкодування шкоди, завданої незаконним рішенням або дією органу державної влади або місцевого самоврядування.
50. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями чи діями органу дізнання, попереднього слідства, прокуратури або суду.
51. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.
52. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою.
53. Відшкодування шкоди, завданої кількома малолітніми особами.
54. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою.
55. Відшкодування шкоди, завданої кількома неповнолітніми особами.
56. Відшкодування шкоди батьками, позбавленими батьківських прав.
57. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною фізичною особою.
58. Відшкодування шкоди, завданої обмежено дієздатною особою.
59. Відшкодування шкоди, завданої особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій.
60. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
61. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки.
62. Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами.
63. Право регресу до винної особи.
64. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілої особи.
65. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я.
66. Відшкодування шкоди, завданої фізичній особі під час виконання нею договірних зобов'язань.
67. Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я малолітньої або неповнолітньої особи.
68. Відшкодування шкоди, завданої смертю особи.
69. Відшкодування моральної та немайнової шкоди.
70. Зобов'язання із набуття або збереження майна без достатньої правової підстави.
71. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання.
72. Поняття спадкування та спадкового права, види спадкування.
73. Час та місце відкриття спадщини.
74. Спадкоємці і спадкодавці.
75. Підстави та порядок усунення від права на спадкування.
76. Склад спадщини, права та обов'язки, які не входять до складу спадщини.
77. Поняття та порядок укладення заповіту.
78. Права заповідача на призначення спадкоємців і визначення їхніх часток у спадщині.
79. Право на обов'язкову частку у спадщині.

80. Заповідальний відказ.
81. Підпризначення спадкоємця.
82. Встановлення сервітугу у заповіті.
83. Заповіт з умовою.
84. Заповіт подружжя.
85. Секретний заповіт.
86. Недійсність заповіту.
87. Черги спадкування за законом.
88. Спадкування за правом представлення.
89. Зміна черговості одержання права на спадкування.
90. Охорона спадкового майна.
91. Відумерлість спадщини.
92. Пропущення строку прийняття спадщини.
93. Призначення виконавця заповіту, його повноваження.
94. Прийняття спадщини.
95. Порядок одержання свідоцтва про право на спадщину.
96. Спадковий договір.

6.6. Шкала відповідності оцінок щодо Змістового модуля «Цивільне право»

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни зі змістового модуль «Цивільне право»

для денної форми навчання

3 СЕМЕСТР

Усього: 180 год., із них: лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., практичні заняття – 28 год,
модульний контроль – 12 год., самостійна робота – 84 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (627 б)							
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б) Л2 (1 б) Л3 (1 б)</i>	<i>Л4 (1 б) Л5 (1 б) Л6 (1 б)</i>	<i>Л7 (1 б) Л8 (1 б) Л9 (1 б)</i>	<i>Л10 (1 б) Л11 (1 б)</i>	<i>Л12 (1 б)</i>	<i>Л13 (1 б)</i>	<i>Л14 (1 б)</i>	
Семінарські заняття (бали)	<i>С1 (11б)</i>	<i>С2 (11б) С3 (11б)</i>	<i>С4 (11б) С5 (11б)</i>	<i>С6 (11б) С7(11б)</i>	<i>С8 (11б) С9 (11б)</i>	<i>С10 (11б) С11 (11б)</i>	<i>С12(11б) С13(11б)</i>	<i>С14(11б)</i>
Практичні заняття (бали)	<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б) П4 (11б)</i>	<i>П5 (11б) П6 (11б)</i>	<i>П7 (11б) П8 (11б)</i>	<i>П9 (11б) П10 (11б)</i>	<i>П11 (11б) П12 (11б)</i>	<i>П13 (11б) П14 (11б)</i>	
СР (бали)	<i>Письмове завдання (5 балів)</i>							
Модульна КР			<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів Модуль «Цивільне та сімейне право» - Залік 100 балів</i>							

4 СЕМЕСТР

Усього: 120 год., із них: лекції – 18 год., семінарські заняття – 20 год., практичні заняття – 18 год,
модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 31 год., семестровий контроль – 25 год

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (627 б)							
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б) Л2(1 б) Л3(1 б)</i>	<i>Л4 (1 б) Л5(1 б) Л6(1 б)</i>	<i>Л7 (1 б) Л8 (1 б) Л9 (1 б)</i>					
Семінарські заняття (бали)		<i>С1 (11б)</i>	<i>С2 (11б) С3 (11б)</i>	<i>С4 (11б) С5 (11б)</i>	<i>С6 (11б) С7(11б)</i>	<i>С8 (11б) С9 (11б)</i>	<i>С10 (11б)</i>	
Практичні заняття (бали)				<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б) П4 (11б)</i>	<i>П5 (11б) П6 (11б)</i>	<i>П7 (11б) П8 (11б)</i>	<i>П9 (11б)</i>
СР (бали)	<i>Письмове завдання (5 балів)</i>							
Модульна КР			<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>			<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів Модуль «Цивільне та сімейне право» - Екзамен (40 балів) Всього: 100 балів</i>							

для заочної форми навчання

3 СЕМЕСТР

Усього: 180 год., із них: лекції – 10 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 10 год,
самостійна робота – 156 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (87 б)							
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б) Л2 (1 б)</i>	<i>Л3 (1 б) Л4 (1 б)</i>	<i>Л5 (1 б) Л6 (1 б)</i>					
Семінарські заняття (бали)				<i>С1 (11б)</i>	<i>С2 (11б)</i>			
Практичні заняття (бали)				<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б) П4 (11б)</i>	<i>П5 (11б)</i>		
СР (бали)	<i>Письмове завдання (5 балів)</i>							
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів Модуль «Цивільне та сімейне право» - Залік 100 балів</i>							

4 СЕМЕСТР

Усього: 120 год., із них: лекції – 6 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 6 год,
самостійна робота – 104 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (63 б)							
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б) Л2 (1 б) Л3 (1 б)</i>							
Семінарські заняття (бали)		<i>С1 (11б)</i>	<i>С2 (11б)</i>					
Практичні заняття (бали)				<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б)</i>			
СР (бали)	<i>Письмове завдання (5 балів)</i>							
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів Модуль «Цивільне та сімейне право» - Екзамен (40 балів) Всього: 100 балів</i>							

8. Рекомендовані джерела зі змістового модуля «Цивільне право»

Базові:

1. Цивільне право та процес: навч. посіб. / Л. В. Орел, О. М. Калашник. – Харків: Право, 2021. – 423 с.
2. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 25.05.2020 р. (офіційний текст). / Відповідальна за випуск А. В. Паливода. – Видавець ПАЛИВОДА А. В., 2020. – 456 с.
3. Сімейне право України: підручник. / О. В. Дзера, Т. В. Боднар. – К.: Юрінком Інтер, 2020. – 520 с.
4. Цивільне право України: навчальний посібник для підготовки студентів. / Уклад.: І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К.: Центр учбової літератури, 2018. - 202 с.
5. Цивільне право України. Загальна частина : підручник. / За ред.: І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки. - Київ: Правова єдність, 2014. - 510 с.
6. Цивільне та сімейне право України: підручник. / Міністерство освіти і науки України, Одеська національна юридична академія. – Правова єдність, 2009. – 966 с.
7. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар / За ред. А. С. Довгерта. – К.: Істина, 2004. – 928 с.
8. Спадщина і спадкування в Україні: запитання, відповіді, практичні поради, судова практика: практичний посібник. / Упорядники: К. І. Чижмаль, Д. В. Журавльов. – Центр учбової літератури, 2018. – 318 с.

Додаткові:

1. Орел Л. В., Калашник О. М. (с. 135-156) та ін. Оновлення Цивільного кодексу України: формування підходів. Монографія / За ред. проф. Довгерта А. С. і проф. Харитонова Є. О. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 674 с.
2. Федюк Л. В. Особисті немайнові права юридичних осіб: монографія / Л. В. Федюк. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2013. – 500 с.
3. Бервено С. М. Проблеми договірного права України.: монографія / С. М. Бервено.- К.: Юрінком, 2006. – 392 с.
4. Булеца С. Б. Цивільно-правові відносини у галузі медичної діяльності: проблеми теорії та практики : монографія / С. Б. Булеца. – Ужгород : Ліра, 2015. – 600 с.
5. Глотова О. В. Правове регулювання угод із земельними ділянками в Україні: монографія / О. В. Глотова. – Одеса : Фенікс, 2008. – 256 с.
6. Дякович М. М. Правочини: практика нотаріального посвідчення / М. М. Дякович // Довідник нотаріуса: науково-довідкове видання. – 2013. – № 5-6. – С. 4-190.
7. Гуїван П.Д. Позовна давність: монографія. - Х.: Право, 2012. - 448с.
8. Довгерт А. Кодифікація цивільного права незалежної України - важливий етап розвитку цивілістичної доктрини/ А. Довгерт // Право України: Юридичний журнал / МінЮст України. – 2014. – №6. – С. 35 - 47.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. –1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18-22. – Ст. 144.
4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.02.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31-32. – Ст. 263.
7. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання: Закон України від 11.12.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 232.
8. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 25. – Ст. 283.
9. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
10. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
11. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.
12. Про правову охорону географічних позначень: Закон України від 16.06.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №.32 – Ст. 267.
13. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №.7 – Ст. 33.
14. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №. 7 – Ст. 34.
15. Про державні адміністрації: Закон України від 9.04.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №.20-21 – Ст. 190.
16. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997 – № 24. – Ст. 170.
17. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19.06.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №.36 – Ст. 524.
18. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991 – № 49. – Ст. 682.
19. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6.02.2018 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 13. – Ст. 69.
20. Про громадські об'єднання Закон України від 22.03.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.

21. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008 – № 50-51. – Ст. 384.
22. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001 – № 5-6. – Ст. 30.
23. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268.
24. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992 – № 48. – Ст. 650.
25. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: Закон України від 14.05.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 29. – Ст. 262.
26. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 91.
27. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2.03.2015 р. // Відомості Верховної Ради України, 2015. – № 23 – Ст. 158.
28. Про іпотеку: Закон України від 5.06.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 313.
29. Про право власності на окремі види майна: Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992 – № 3. – Ст. 517.
30. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 4.

II Змістовий модуль «Сімейне право»

9. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Змістовий модуль «Сімейне право»		
<i>Курс</i>	2	2
<i>Семестр</i>	3	3
<i>Обсяг кредитів</i>	3	3
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	90	90
<i>Аудиторні</i>	42	12
<i>Модульний контроль</i>	6	
<i>Семестровий контроль</i>	5	
<i>Самостійна робота</i>	37	78
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-

10. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 2. «Сімейне право»

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Загальні положення сімейного права. Шлюбні відносини.						
Тема 1. Вступ до сімейного права	4	2	1			1
Тема 2. Сімейні правовідносини.	3	1	1			1
Тема 3. Укладення шлюбу	3	1	1			1
Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя.	3	1	1			1
Тема 5. Правовий режим майна подружжя.	3	1	1			1
Тема 6. Правовідносини подружжя з приводу утримання	4	1	1			2
Тема 7. Шлюбний договір.	13	1		2		10
Тема 8. Припинення шлюбу.	4	1		2		1
Тема 9. Недійсність шлюбу	5	1		2		2
Модульний контроль	2					
Разом	44	10	6	6		20
Змістовий модуль 2. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.						

Тема 10. Підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми.	4	1		2		1
Тема 11. Особисті немайнові правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів.	3	1		1		1
Тема 12. Правовідносини між батьками та дітьми з приводу майна.	4	1	1	1		1
Тема 13. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів з приводу утримання.	4	1	1	1		1
Тема 14. Загальні положення про влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення	4	1	1	1		1
Тема 15. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми.	14	1	1	2		10
Тема 16. Сімейні правовідносини з іноземним елементом.	4			2		2
Модульний контроль	4					
Семестровий контроль	5					
Разом	46	6	4	10		17
Усього	90	16	10	16		37

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				Самостійна
		Аудиторна				
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Загальні положення сімейного права. Шлюбні відносини.						
Тема 1. Вступ до сімейного права	5					5
Тема 2. Сімейні правовідносини.	7	1	1			5
Тема 3. Укладення шлюбу	5					5
Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя.	6	1				5
Тема 5. Правовий режим майна подружжя.	5					5
Тема 6. Правовідносини подружжя з приводу утримання	5					5
Тема 7. Шлюбний договір.	2		1			1
Тема 8. Припинення шлюбу.	2			1		1
Тема 9. Недійсність шлюбу	2			1		1
Разом	39	2	2	2		33
Змістовий модуль 2. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.						
Тема 10. Підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми.	7	1	1			5
Тема 11. Особисті немайнові правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів.	5					5

Тема 12. Правовідносини між батьками та дітьми з приводу майна.	6	1				5
Тема 13. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів з приводу утримання.	6		1			5
Тема 14. Загальні положення про влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення	6			1		5
Тема 15. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми.	16			1		15
Тема 16. Сімейні правовідносини з іноземним елементом.	5					5
Разом	51	2	2	2		45
Усього	90	4	4	4		78

11. Програма навчальної дисципліни

Модуль 2. «Сімейне право»

Змістовий модуль 1. Загальні положення сімейного права

Тема 1. Вступ до сімейного права

Поняття сімейного права. Види сімейних правовідносин, що складають предмет сімейного права. Ознаки сімейних правовідносин. Метод сімейного права. Способи правового регулювання сімейних правовідносин.

Завдання правового регулювання сімейних правовідносин за Сімейним кодексом України. Принципи сімейного права. Функції сімейного права.

Джерела сімейного права. Конституція України як джерело сімейного права. Аналіз Сімейного Кодексу України. Правове регулювання сімейних правовідносин Цивільним кодексом України. Закони та підзаконні нормативно-правові акти. Договори у сімейному праві. Застосування звичаю у сімейному праві. Міжнародні договори та норми права іноземних держав як джерела сімейного права.

Аналогія закону і аналогія права у сімейному праві України. Система сімейного права. Взаємозв'язок сімейного права з іншими галузями права.

Тема 2. Сімейні правовідносини.

Поняття сімейних правовідносин. Поняття та ознаки сім'ї за Сімейним кодексом України. Право на сім'ю та його реалізація. Склад сімейних правовідносин. Суб'єкти сімейних правовідносин. сімейна правоздатність і дієздатність. Об'єкти сімейних правовідносин. Зміст сімейних правовідносин.

Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин. Види юридичних фактів. Споріднення та свояцтво як види юридичних фактів.

Суб'єктивне сімейне право та його реалізація. Суб'єктивний сімейний обов'язок та його здійснення. Способи захисту сімейних прав. Судовий захист. Самозахист. Захист сімейних прав органами опіки та піклування. Захист сімейних прав прокурором. Захист сімейних прав нотаріусом.

Строк у сімейному праві. Види строків. Позовна давність у сімейному праві.

Тема 3. Укладення шлюбу

Поняття шлюбу. Умови вступу до шлюбу. Особи, що не можуть перебувати у шлюбі між собою.

Порядок подання заяви про реєстрацію шлюбу. Правовідносини наречених. Державна реєстрація шлюбу. Час реєстрації шлюбу. Зміна часу реєстрації шлюбу. Місце реєстрації шлюбу. Зміна місця реєстрації шлюбу. Особливий порядок державної реєстрації шлюбу.

Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя.

Поняття і зміст особистих немайнових правовідносин подружжя. Особисті права подружжя. Особисті обов'язки подружжя. Правові проблеми забезпечення особистих немайнових прав подружжя

Тема 5. Правовий режим майна подружжя.

Право особистої приватної власності дружини та чоловіка. Спільне майно подружжя. Розпорядження майном, що є спільною сумісною власністю подружжя. Поділ спільного майна подружжя. Визначення розміру часток у спільному майні подружжя. Підстави відступлення від принципу рівності часток у спільному майні подружжя. Накладення стягнення на майно подружжя за борговими зобов'язаннями. Договори між подружжям з приводу майна.

Тема 6. Правовідносини подружжя з приводу утримання

Поняття аліментів. Особливості аліментних зобов'язань. Підстави виникнення аліментних зобов'язань. Право на утримання після розірвання шлюбу. Порядок надання утримання одному з подружжя. Визначення розміру аліментів одному з подружжя. Позбавлення або обмеження строком права на утримання. Підстави припинення права на утримання. Договори між подружжям про утримання.

Тема 7. Шлюбний договір.

Поняття і правова природа шлюбного договору. Місце шлюбного договору в системі сімейно-правових договорів. Особливості шлюбного договору. Зміст шлюбного договору. Порядок укладення шлюбного договору. Форма шлюбного договору. Внесення змін до шлюбного договору. Припинення шлюбного договору.

Тема 8. Припинення шлюбу.

Підстави припинення шлюбу. Смерть особи або оголошення її померлою як підстава припинення шлюбу. Підстави і порядок розірвання шлюбу органами РАЦС. Підстави і порядок розірвання шлюбу судом. Обставини, при яких шлюб не може бути розірваний. Наслідки розірвання шлюбу. Поновлення шлюбу. Фіктивне розірвання шлюбу. Встановлення режиму окремого проживання подружжя.

Тема 9. Недійсність шлюбу

Поняття і підстави недійсності шлюбу. Види недійсних шлюбів. Абсолютно недійсні шлюби. Шлюби, що визнаються судом недійсними. Шлюби, що можуть бути визнані судом недійсними. Обставини, при яких шлюб не може бути визнаний недійсним. Перелік осіб, які мають право на звернення до суду з позовом про визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки недійсності шлюбу для добросовісної особи. Правові наслідки недійсності шлюбу для недобросовісної особи.

Змістовий модуль 2. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Тема 10. Підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми.

Загальні підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми. Порядок реєстрації народження дитини. Визначення походження дитини від матері. Порядок реєстрації народження дитини, що народилася поза межами медичного закладу. Порядок реєстрації народження дитини, мати якої перебуває у виправно-трудоцій установі або слідчому ізоляторі. Порядок реєстрації народження знайденої дитини. Порядок реєстрації народження дитини у разі встановлення між подружжям режиму окремого проживання.

Визначення походження дитини, батьки якої перебувають у шлюбі між собою. Визначення походження дитини від батька у разі реєстрації повторного шлюбу її матір'ю. Реєстрація народження дитини у раз невизнання матір'ю батьківства свого чоловіка. Визначення походження дитини, що народилася в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій.

Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Визначення походження дитини за спільною заявою жінки та чоловіка. Реєстрація народження дитини за заявою матері. Визначення походження дитини за заявою чоловіка, який вважає себе батьком дитини. Встановлення батьківства в судовому порядку. Спів про батьківство між чоловіком матері дитини та особою, що вважає себе батьком дитини. Встановлення факту батьківства за рішенням суду. Визнання материнства за рішенням суду. Встановлення факту материнства за рішенням суду.

Запис про батьків дитини, якщо батьківство, материнство не встановлене.

Оспорювання батьківства. Оспорювання батьківства після смерті особи, що записана батьком дитини. Оспорювання матір'ю дитини батьківства свого чоловіка. Оспорювання материнства.

Тема 11. Особисті немайнові правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів.

Особисті немайнові права та обов'язки батьків. Особисті права неповнолітніх батьків та їх реалізація. Права дітей. Обов'язок дітей піклуватися про батьків. Участь органів опіки та піклування у здійсненні особистих немайнових прав батьків та дітей.

Підстави позбавлення батьківських прав. Особи, що мають право на звернення до суду з позовом про позбавлення батьків батьківських прав. Правові наслідки позбавлення батьків батьківських прав. Влаштування дитини, батьки якої позбавлені батьківських прав. Порядок поновлення батьківських прав.

Особисті немайнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів. Права баби, діда, прабаби, прадіда щодо виховання та захисту онуків, правнуків. Права братів та сестер на спілкування, виховання та захист. Права вітчима, мачухи на виховання та захист пасинка, падчерки. Права та обов'язки особи, що взяла дитину в сім'ю щодо її виховання. Обов'язки особи піклуватися про бабу, діда, прабабу, прадіда, вітчима, мачуху, а також тих, з ким вона проживала однією сім'єю.

Тема 12. Правовідносини між батьками та дітьми з приводу майна.

Правовий режим майна батьків та дітей. Спільна сумісна власність батьків та дітей. Індивідуальне майно дитини. Забезпечення житлових прав дитини. Управління батьками майном дитини. Правові обмеження дій батьків щодо майнових прав дитини.

Тема 13. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів з приводу утримання.

Поняття і особливості аліментних зобов'язань. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину. Визначення розміру аліментів. Умови зміни розміру аліментів. Контроль за цільовим витрачанням аліментів. Звільнення батьків від сплати аліментів. Припинення права на аліменти. Стягнення заборгованості за аліментами. Підстави звільнення від сплати заборгованості за аліментами. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей. Договори між батьками про утримання дитини.

Обов'язок повнолітніх дітей утримувати своїх непрацездатних батьків. Особливості утримання батьків повнолітніми дітьми. Визначення розміру аліментів на батьків. Звільнення дітей від обов'язку утримувати батьків.

Майнові правовідносини між іншими членами сім'ї та родичами. Відносини між дідом, бабою, прадідом, прабабою і онуками, правнуками по взаємному утриманню. Відносини між братами та сестрами по взаємному утриманню. Відносини між вітчимою, мачухою і пасинком,

падчеркою по взаємному утриманню. Відносини між фактичним вихователем і вихованцем по взаємному утриманню.

Тема 14. Загальні положення про влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення

Підстави та порядок набуття дитиною правового статусу сироти або такої, що позбавлена батьківського піклування. Тимчасове влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Притулок для дітей служби у справах дітей. Центр соціально-психологічної реабілітації дітей. Соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко). Заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: будинок дитини системи охорони здоров'я, дитячий будинок та загальноосвітня школа-інтернат системи освіти; дитячий будинок-інтернат системи праці та соціальної політики. Органи опіки та піклування і їх повноваження щодо захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Поняття усиновлення. Мета усиновлення. Діти, які підлягають усиновленню. Підстави для усиновлення дитини. Особи, які можуть бути усиновлювачами. Особи, які не можуть бути усиновлювачами. Особи, що мають переважне право на усиновлення. Згода осіб на усиновлення. Порядок ведення обліку дітей, що можуть бути усиновленими та кандидатів в усиновлювачі. Встановлення контакту з дитиною. Порядок розгляду справ про усиновлення. Правові наслідки усиновлення. Права та обов'язки усиновлювачів. Права усиновленої дитини. Припинення усиновлення. Скасування усиновлення. Правові наслідки скасування усиновлення. Визнання усиновлення недійсним. Правові наслідки визнання усиновлення недійсним. Завдання та повноваження Державного Департаменту з усиновлення та захисту прав дитини.

Тема 15. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми.

Підстави та порядок встановлення опіки та піклування над дітьми. Органи опіки та піклування та їх повноваження. Права та обов'язки опікунів, піклувальників. Права дитини, над якою встановлено опіку чи піклування. Звільнення опікуна, піклувальника від виконання своїх обов'язків. Припинення опіки та піклування. Опіка над майном дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Поняття та зміст договору про патронат. Порядок створення дитячих будинків сімейного типу. Обов'язки сторін за угодою про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу. Припинення угоди про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу.

Поняття прийомної сім'ї. Особи, які можуть бути прийомними батьками. Особи, які не можуть бути прийомними батьками. Порядок створення прийомної сім'ї. Права дітей, переданих на виховання у прийомну сім'ю. Обов'язки сторін за угодою про влаштування дітей на виховання та спільне проживання у прийомній сім'ї. Припинення угоди про влаштування дітей на виховання та спільне проживання у прийомній сім'ї.

Тема 16. Сімейні правовідносини з іноземним елементом.

Поняття сімейних правовідносин з іноземним елементом. Порядок реєстрації шлюбу між громадянами України і іноземними громадянами. Порядок реєстрації шлюбу між громадянами України, що перебувають за кордоном. Порядок реєстрації шлюбу між іноземними громадянами в Україні. Порядок розірвання шлюбу між громадянином України та іноземним громадянином. Порядок розірвання шлюбу між іноземцями, що перебувають в Україні. Порядок розірвання шлюбу між громадянами України, що перебувають за кордоном.

Порядок усиновлення дитини, що є громадянином України, але проживає за кордоном. Особливості усиновлення дитини, що є громадянином України іноземцем.

Встановлення опіки та піклування над дитиною, що є громадянином України, але проживає за її межами. Встановлення опіки та піклування над дитиною-іноземцем.

Застосування в Україні законів іноземних держав та міжнародних договорів.

12. Контроль навчальних досягнень

12.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів зі Змістового модуля 2. «Сімейне право»

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 1		Змістовий Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	5	5	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	3	3	5	5
4	Робота на практичному занятті	10	3	30	5	50
5	Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	1	25	2	50
	Разом	-	-	101		135
	Максимальна кількість балів:			236		
	Розрахунок коефіцієнта:			0,423		
	Підсумковий бал			100		

для заочної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 1		Змістовий Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
3	Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1
4	Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10
5	Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
	Разом	-	-	28		28
	Максимальна кількість балів:			56		
	Розрахунок коефіцієнта:			1,785		
	Підсумковий бал			100		

12.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання зі Змістового модуля 2. «Сімейне право»

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання Змістовий модуль 1. Загальні положення сімейного права. Шлюбні відносини.

T1. Вступ до сімейного права.

1. Аналіз Сімейного Кодексу України.
2. Правове регулювання сімейних правовідносин Цивільним кодексом України.
3. Аналогія закону і аналогія права у сімейному праві України.

T2. Сімейні правовідносини.

1. Способи захисту сімейних прав.
2. Строк у сімейному праві. Види строків.

T3. Укладення шлюбу.

1. Правовідносини наречених.
2. Особливий порядок державної реєстрації шлюбу.

T4. Особисті немайнові правовідносини подружжя.

Правові проблеми забезпечення особистих немайнових прав подружжя

T5. Правовий режим майна подружжя.

1. Підстави відступлення від принципу рівності часток у спільному майні подружжя.
2. Накладення стягнення на майно подружжя за борговими зобов'язаннями.
3. Договори між подружжям з приводу майна.

T6. Правовідносини подружжя з приводу утримання.

1. Визначення розміру аліментів одному з подружжя.
2. Позбавлення або обмеження строком права на утримання.
3. Підстави припинення права на утримання.

T7. Шлюбний договір.

1. Внесення змін до шлюбного договору.
2. Припинення шлюбного договору.

T8. Припинення шлюбу.

1. Поновлення шлюбу.
2. Фіктивне розірвання шлюбу.
3. Встановлення режиму окремого проживання подружжя.

T9. Недійсність шлюбу.

1. Обставини, при яких шлюб не може бути визнаний недійсним.
2. Перелік осіб, які мають право на звернення до суду з позовом про визнання шлюбу недійсним.

Змістовий модуль 2. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

T10. Підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми.

1. Оспорювання батьківства.
2. Оспорювання батьківства після смерті особи, що записана батьком дитини.
3. Оспорювання матір'ю дитини батьківства свого чоловіка.
4. Оспорювання материнства.

T11. Особисті немайнові правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів.

1. Участь органів опіки та піклування у здійсненні особистих немайнових прав батьків та дітей.
2. Порядок поновлення батьківських прав.
3. Зобов'язки особи піклуватися про бабу, діда, прабабу, прадіда, вітчима, мачуху, а також тих, з ким вона проживала однією сім'єю.

T12. Правовідносини між батьками та дітьми з приводу майна.

1. Правові обмеження дій батьків щодо майнових прав дитини.

T13. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів з приводу утримання.

1. Контроль за цільовим витрачанням аліментів.

2. Підстави звільнення від сплати заборгованості за аліментами.

3. Визначення розміру аліментів на батьків.

4. Звільнення дітей від обов'язку утримувати батьків.

T14. Загальні положення про влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення.

1. Органи опіки та піклування і їх повноваження щодо захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

2. Правові наслідки усиновлення.

3. Права та обов'язки усиновлювачів.

4. Права усиновленої дитини.

5. Правові наслідки визнання усиновлення недійсним.

6. Завдання та повноваження Державного Департаменту з усиновлення та захисту прав дитини.

T15. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми.

1. Права дитини, над якою встановлено опіку чи піклування.

2. Звільнення опікуна, піклувальника від виконання своїх обов'язків.

3. Припинення угоди про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу.

4. Припинення угоди про влаштування дітей на виховання та спільне проживання у прийомній сім'ї.

T16. Сімейні правовідносини з іноземним елементом.

1. Встановлення опіки та піклування над дитиною, що є громадянином України, але проживає за її межами.

2. Встановлення опіки та піклування над дитиною-іноземцем.

3. Застосування в Україні законів іноземних держав та міжнародних договорів.

Завдання

Обрати по одному питанню з кожного змістового модуля та підготувати презентацію у Microsoft PowerPoint.

Вимоги до презентації: до 10 слайдів, на першому слайді зазначити ПІП та групу студента, на останньому – перелік використаних джерел. Виконані завдання надіслати на корпоративну пошту викладача.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо

	відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

12.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням різних завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

12.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів у формі екзамену з дисципліни «Цивільне та сімейне право» здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістових модулів: «Цивільне право», «Сімейне право».

12.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття, предмет, метод та система сімейного права.
2. Принципи сімейного права.
3. Суб'єкти та об'єкти сімейних правовідносин.
4. Підстави виникнення сімейних правовідносин.
5. Родинні стосунки та їх юридичне значення.
6. Поняття шлюбу та сім'ї у сімейному праві України.
7. Умови вступу до шлюбу.
8. Перешкоди до укладення шлюбу.
9. Порядок укладення шлюбу.
10. Поняття та випадки припинення шлюбу.
11. Порядок розірвання шлюбу в державних органах ДДРАЦС у.
12. Розірвання шлюбу в судовому порядку.

13. Юридичні наслідки розірвання шлюбу.
14. Режим окремого проживання подружжя.
15. Поняття та підстави визнання шлюбу недійсним.
16. Порядок визнання шлюбу недійсним.
17. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним.
18. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.
19. Правовий режим спільного майна подружжя.
20. Правовий режим роздільного майна подружжя.
21. Шлюбний договір.
22. Підстави визнання шлюбного договору недійсним.
23. Аліментні зобов'язання подружжя.
24. Припинення права одного з подружжя на утримання.
25. Визначення походження дитини.
26. Порядок встановлення батьківства.
27. Умови встановлення батьківства в судовому порядку.
28. Оспорювання батьківства, материнства.
29. Порядок реєстрації народження дитини.
30. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей по вихованню дітей.
31. Підстави та наслідки позбавлення батьківських прав.
32. Відібрання дітей без позбавлення батьківських прав.
33. Порядок поновлення в батьківських правах.
34. Вирішення спорів, пов'язаних з місцем проживання дітей.
35. Суть майнових правовідносин у сім'ї.
36. Права батьків та дітей на майно.
37. Умови стягнення аліментів на дітей.
38. Визначення заборгованості за аліментами.
39. Участь батьків у додаткових витратах на утримання дітей.
40. Обов'язки дітей щодо батьків.
41. Поняття та сутність усиновлення.
42. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення.
43. Особи, які можуть бути усиновлювачами.
44. Особи, які можуть бути усиновлені.
45. Таємниця усиновлення.
46. Визнання усиновлення недійсним.
47. Скасування усиновлення.
48. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.
49. Поняття і значення опіки та піклування над дітьми.
50. Порядок встановлення опіки та піклування над дітьми.
51. Права та обов'язки опікунів (піклувальників).
52. Припинення опіки (піклування) над дітьми.
53. Аліментні обов'язки фактичних вихователів і вихованців.
54. Аліментні обов'язки інших членів сім'ї та родичів.

12.6. Шкала відповідності оцінок зі Змістового модуля 2. «Сімейне право»

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок

C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

13. Навчально-методична карта дисципліни

Змістовий модуль 2. «Сімейне право»

для денної форми навчання

Разом 90: год., із них: лекції – 16 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 16 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 37 год., семестровий контроль – 5 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (бали)	Змістовий модуль I. (101 б)				Змістовий модуль II. (135 б)		
Лекції (бали)	<i>Л1(1бал) Л2(1бал)</i>	<i>Л3(1бал)</i>	<i>Л4(1бал)</i>	<i>Л5(1бал)</i>	<i>Л6(1бал)</i>	<i>Л7(1бал)</i>	<i>Л8 (1бал)</i>
Семінарські заняття (бали)		<i>С1 1-11 балів</i>	<i>С2 1-11 балів</i>	<i>С3 1-11 балів</i>	<i>С4 1-11 балів</i>	<i>С5 1-11б</i>	<i>С6 1-11б</i>
Практичні заняття (бали)		<i>ПР1 1-11 балів</i>	<i>ПР2 1-11 балів</i>	<i>ПР3 1-11 балів</i>	<i>ПР4 1-11 балів ПР5 1-11б</i>	<i>ПР6 1-11б ПР7 1-11 балів</i>	<i>ПР8 1-11 балів</i>
Модульні КР	<i>25 балів</i>				<i>25 балів 25 балів</i>		
СР (бали)	<i>5 балів</i>				<i>5 балів</i>		
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль (100 балів)</i>						

для заочної форми навчання

Разом 90: год., із них: лекції – 4 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 4 год., самостійна робота – 78 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II.		
Лекції (теми, бали)	<i>Л1(1бал)</i>				<i>Л2(1бал)</i>		
Семінарські заняття (теми, бали)		<i>С1 1-11 балів</i>				<i>С2 1-11 балів</i>	

Практичні заняття (бали)			<i>ПР 1 1-11 балів</i>			<i>ПР 1 1-11 балів</i>	
СР (бали)	<i>5 балів</i>			<i>5 балів</i>			
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль (100 балів)</i>						

14. Рекомендовані джерела зі Змістового модуля 2. «Сімейне право»

Нормативно-правові:

1. Конституція України від 28.06.1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 93. – Ст. 3103.
3. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України – 27.09.1991 року).
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 року (дата набуття чинності для України – 23.03.1976 року) // Вісник Конституційного Суду України. – 2007. – № 11.
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–42. – Ст. 492.
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18–22. – Ст. 144.
8. Житловий кодекс УРСР від 30.06.1983 року № 5464-X // Вісник Податкової служби України. – 2009. – № 11.
9. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 року № 2866-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561.
10. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 року № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
11. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 року № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39.
12. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 року № 2398-VI // Голос України від 27.07.2010 - № 137.
13. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 року № 1296-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 14. – Ст. 192.
14. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 року № 1382 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 232.
15. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 року № 2342-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 6. – Ст. 147.
16. Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей: Закон України від 02.06.2005 року № 2623-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 26. – Ст. 354.
17. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15.11.2001 року № 2789-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – Ст. 70.

18. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 року № 3480-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268.
19. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1994 року № 606-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 24. – Ст. 207.
20. Про затвердження Порядку здійснення добровільного медичного обстеження наречених: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 року № 1740 // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 47. – Ст. 2128.28
21. Про затвердження Порядку розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власне імені, по батькові) фізичної особи: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 року № 915 // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 52. – Ст. 2115.
22. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року № 564 // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 18. – Ст. 925.
23. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року № 565 // Офіційний Вісник України. – 2002. – №18. – Ст. 926.
24. Про затвердження Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 року № 866 // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 76. – Ст. 2561.
25. Про затвердження Типового положення про комісію з питань захисту прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 року № 866 // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 76. – Ст. 2561.
26. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 року № // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 79. – Ст. 2660.
27. Про затвердження Положення про Державний департамент з усиновлення та захисту прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 року № 367 // Офіційний Вісник України. – 2006. – № 13. – Ст. 873.
28. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2007 року № 1064 // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 65. – Ст. 2516.
29. Про затвердження Переліку захворювань, за наявності яких особа не може бути усиновлювачем: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.08.2008 року № 479 // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 82. – Ст. 2784.
30. Про затвердження Переліку захворювань, які дають право на усиновлення хворих дітей без дотримання строків перебування на обліку в Державному департаменті з усиновлення та захисту прав дитини при Міністерстві України у справах сім'ї, молоді та спорту: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02.09.2008 року № 510 // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 91. – Ст. 3036.
31. Про затвердження Порядку вибуття дітей із закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, й соціального захисту дітей, до сімейних форм виховання: Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2007 року № 302/80/49 // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 17. – Ст. 685.
32. Про затвердження Типового положення про будинок дитини: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.05.1998 року № 123 // Офіційний Вісник України. – 1998. – № 23.
33. Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.09.2004 року № 747/460 // Офіційний Вісник України. – 2004. – № 41. – Ст. 2740.
34. Про затвердження Положення про порядок та умови прийому документів від іноземців, які бажають усиновити дитину: Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту

- від 05.02.2007 року № 313 (у редакції наказу від 12.11.2007 року № 4041) // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 13. – Ст. 484.
35. Про затвердження Положення про порядок зміни, доповнення, поновлення, анулювання актових записів цивільного стану: Наказ Міністерства юстиції України від 26.09.2002 року № 86/5 (у редакції наказу від 10.12.2007 року № 1227/5) // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 95. – Ст. 3475.29
36. Про затвердження Правил реєстрації актів цивільного стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 року № 52/5 (у редакції наказу від 22.11.2007 року № 1154/5) // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 90. – Ст. 3320.
37. Про затвердження Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: Наказ Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України від 27.12.2004 року № 142/5/310 // Офіційний Вісник України. – 2004. – № 52. – Ст. 3492.
38. Про затвердження Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України від 03.03.2004 року № 20/5 // Офіційний Вісник України. – 2004. – № 10. – Ст. 639.
39. Про затвердження Переліку видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 року № 146 // Право України. – 1994. – № 7–8.
40. Про затвердження Порядку стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про подання правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 року № 1203 // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 34.
41. Про затвердження Правил опіки та піклування: Наказ Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26.05.1999 року № 34/166/131/88 // Офіційний Вісник України. – 1999. – № 26.
42. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Служби безпеки України, Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України, Міністерства фінансів України щодо офіційного тлумачення положень пункту 6 статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», частин четвертої і п'ятої статті Закону України «Про міліцію» та частини шостої статті 22 Закону України «Про пожежну безпеку» (справа про офіційне тлумачення терміна «член сім'ї») № 5-рп/99 від 03.06.1999 року // Офіційний Вісник України. – 1999. – № 24.
43. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини 1 статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) № 18-рп/2004 від 01.12.2004 року // Офіційний Вісник України. – 2004. – № 50. – Ст. 3288.
44. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення частини другої статті 211 Сімейного кодексу України (справа про різницю у віці між усиновлювачем та дитиною) № 3-рп/2009 від 03.02.2009 року // Офіційний Вісник України. – 2009. – № 11. – Ст. 341.
45. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15.05.2006 року «Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів» // Вісник Верховного Суду України. – 2006. – № 7.
46. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав» // Вісник Верховного Суду України. – 2007. – № 5.
47. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу,

визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя» // Вісник Верховного Суду України. – 2008. – № 1.

48. Лист Міністерства юстиції України від 25.07.2006 року № 19-50-556 «Щодо отримання згоди органів опіки та піклування»
49. Лист Міністерства освіти і науки України від 07.07.2003 року № 1/9-335 «Щодо ведення справ з питань усиновлення дітей»
50. Застосування судами сімейного законодавства України // Вісник Верховного Суду України. – 2003. – № 1.

Базові:

1. Порівняльне сімейне право [Текст] : навч. посіб. / М. В. Менджул ; Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, НДІ порівнял. публ. права та міжнар. права. - Ужгород : РІК-У, 2021. - 293 с. - Бібліогр.: с. 265-293.
2. Сімейне право [Текст] : навч.-метод. посіб. / К. М. Глиняна, О. І. Сафончик. - Одеса : Фенікс, 2020. - 84 с.
3. Цивільне та сімейне право в таблицях та схемах [Текст] : [навч. посіб.] / Д. С. Піддубна, Т. Ю. Склема ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., заслуж. юриста України В. М. Бесчастного ; Донец. юрид. ін-т МВС України, Ф-т №3, Каф. цивіл.-прав. відносин. - Кривий Ріг : Роман Козлов [вид.], 2019. - 329 с. : табл., схеми.
4. Сімейне право [Текст] : практикум / Чеховська І. В., Самілик Л. О. ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 131 с. : табл. - Бібліогр.: с. 115-131.
5. Сімейне право [Текст] : навч.-метод. посіб. / [І. О. Личенко] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Бадікова Н. О. [вид.], 2019. - 153 с. - Бібліогр.: с. 148-153
6. Сімейне право [Текст] : навч.-метод. посіб. / [І. О. Личенко] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Бадікова Н. О. [вид.], 2019. - 153 с.
7. Цивільне та сімейне право України [Текст] : навч. посіб. / [Є. О. Харитонов та ін. ; упоряд. О. І. Сафончик] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса : Фенікс, 2018. - 581, [15] с.
8. Цивільне та сімейне право в таблицях та схемах [Текст] : [навч. посіб.] / Д. С. Піддубна, Т. Ю. Склема ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., заслуж. юриста України В. М. Бесчастного ; Донец. юрид. ін-т МВС України, Ф-т №3, Каф. цивіл.-прав. відносин. - Кривий Ріг : Роман Козлов [вид.], 2019. - 329 с.
9. Сімейне право [Текст] : практикум / Чеховська І. В., Самілик Л. О. ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 131 с.

Додаткові:

1. Сімейне право України [Текст] : підручник / [Бойчук Т. В. та ін. ; за ред. А. О. Дутко] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2018. - 479 с.
2. Сімейне право: збірник завдань для самостійної роботи [Текст] : [навч. посіб.] / [О. В. Пушкіна та ін.] ; Ун-т ім. Альфреда Нобеля. - Дніпро : Акцент : Ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2018. - 119 с.
3. Сімейне право України [Текст] : конспект лекцій / У. П. Бек, С. Л. Дембіцька ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Навч.-наук. ін-т права та психології. - Львів : Растр-7, 2018. - 192 с.
4. Сімейне законодавство України: постатейний покажчик правових позицій Верховного Суду України та практика ЄСПЛ [Текст] : [збірник] / О. М. Ткачук. - Харків : Право, 2017. - 245 с.
5. Сімейний кодекс України [Текст] : чинне законодавство зі змінами та дповненнями станом на 1 вересня 2016 року : офіційний текст. - Київ : Паливода А. В., 2016. - 107 с.
6. Юридичні задачі із сімейного права / В. Т. Машика // Історія та правознавство : Науково-методичний журнал. - 2016. - N 16/18. - С. 39-53.

15. Додаткові ресурси

1. Режим доступу: www.zakon1.rada.gov.ua – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України.
2. Режим доступу: www.pravoua.com.ua – журнал «Право України».
3. Режим доступу: www.liga.net - "Ліга", система. інформаційно-правового забезпечення.